

trhávalo soběstačnou absolutnost formy jako svrchovaného činitele, jako podmínku a umělcův účel; poezie dneška zdůrazňuje prvorozenství ducha, úhel a směr ideového zoru, barvu vnitřního světla. A na těchto předpokladech teprve vytýčujeme eticky povinnou a pravdivou zákonitost formy; je nám něčím druhotným, ale proto ne méně nezbytným a podmiňujícím; je něčím následným a chceme po ní, aby byla projevem důsledným. O tom ostatně bude snad ještě příležitost promluvit jindy. Ale jedno je jisto. Duch revoluční poezie je duchem revoluční doby. Svědomí doby je socialistické. Životní koncepce naší poezie musí být socialistická. To je poselství budoucnosti. Připravujme příští a rovnejme cesty její!

(Den, kulturní list, r. I, č. 20, 28. 11. 1920, str. 1—3)

U. S. DEVĚTSIL

Doba se rozlomila. Za námi zůstává starý čas, odsouzený k zpráchnivění v knihovnách, a před námi jiskří nový den. Je nutno, aby všichni promluvíli. Je ale také nutno, aby počali stavět pro nový život. Dnes přicházejí mladí umělci a literáti, malíři, architekti i herci, všichni jako rodina, společně, aby se postavili do předního šiku s těmi, kdož nosí modré haleny a kdo jdou bojovat za nový život, neboť buržoa za něj bojovat nepůjde.

Artuš Černík, Josef Frič, Josef Havlíček, Adolf Hoffmeister, Karel Prox, Jaroslav Seifert, Ivan Suk, Ladislav Süß, Vladimír Štulec, Karel Teige, Vladislav Vančura, Karel Vaněk, Karel Veselík a Alois Wachsmann ustavili se v Umělecký svaz Devětsil. Ptáte se snad, proč? Protože jsou si vědomi dobře toho, že jednotlivec sám o sobě organizačně, ba ani umělecky ničeho velkého nedosáhne. K tomu je třeba skupiny lidí spojených novou myšlenkou, aby toho mohli dosáhnout. Ať jsou jakkoli mladí a ať mají sebevíce skromnosti, musí si to uvědomit. Neboť stará literatura, ať už se zvala jakkoli, byla vždycky třídní, hověla vždycky požadavkům bohatých. Ale oni jsou mladí, jsou revoluční, a proto nemohou jinak nežli jít s těmi, kdo jsou také revoluční — a to je dělnictvo.

„Malý křikloun, který se střídavě zval expresionismem, kubismem, futurismem a orfismem, narozený léta Páně 1909, zemřel roku 1919...“ poznali mladí ruští umělci, a mají

pravdu. Odkloňuje-li se dnešní mladá generace od tohoto umění, odtrhuje-li se [od] F. Légera a Delaunaye, od Marinettiho a Apollinaira, činí tak již proto, že bylo osudnou chybou domnívat se, že toto umění strojů bylo neméně uměním dělníkovým, který je mezi nestvůrami strojů uvězněn a ubíjen jimi, že umění opěvující automobily, v nichž dělník nikdy se nebude vozit, a aeroplány, v nichž do smrti nepoletí, ale v nichž uvidí vyvalovat se svoje pány a vysavače, může ho nadchnout. To bylo mnohem spíše uměním kapitalisty nežli uměním proletáře. To bylo umění, které nevidělo věcí mnohem bližších, věcí, s nimiž bylo ve styku nejužším, každodenním a nejsrdečnějším. Neumělo si všimnout stolu, před kterým sedíme, lampy, která nám svítí, vázičky s kytíčkou, halicí tvář našeho pokoje v úsměv, děvčátka, s nimiž denně chodíme. Tito mladí dovedou se nadchnout těmito nejprostšími věcmi, které obklopují kohokoli z nás. A tím se už odkloňují i od St. K. Neumanna, který byl dosud hlavou a učitelem nejmladší generace.

Nejdou s Devětsilem všichni mladí. Ani literáti, ani výtvarníci. Prává skupina nejmladších literátů, organizovaná v Šakově Uměleckém klubu, liší se od Devětsilu tím, že je „šrámkovská“, impresionistická. Nemá ani pevného programu. „Jsme mladí,“ říkají si, „a chceme být mladí.“ To je celý podklad, na němž se jejich sdružení staví. Jsou to většinou formalisté, právě tak jako i pravice výtvarnické mládeže, Vl. Rada a Moravec.

Devětsil vytyčil si jasný program, za kterým půjde: akce, které bude pořádat, budou co nejpobulárnější, přístupny každému. Má ve svém programu pobulární přednášky o umění, recitační večery, divadelní představení, vydávání almanachu a výtvarnického alba. Jeho akce jsou však omezovány skromnými prostředky finančními, a bylo by velmi žádoucí, aby naše revoluční dělnictvo jeho akci podporovalo tím, že by vstupovalo do Devětsilu za přispívající členy. Celoroční příspěvek obnáší dvacet korun a každý člen bude mít slevu na všech podnikcích a dostane každoročně uměleckou prémii, která bude sama o sobě příspěvek ten převyšovat.

Devětsil, který se právě definitivně ustavil, vystoupí poprvé před veřejnost svým literárním večerem v Mozarteu 15. prosince v 8 hodin večer.

K další jeho akci, zejména k cyklu přednášek Proletářská kultura, je pozván kromě jiných i St. K. Neumann.

(Pražské pondělí, 6. prosince 1920)